

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА
ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ»**

Використання чужих ідей, результатів і
текстів мають посилання на відповідне
джерело _____ Грицак А.В.

Здобувача ступеня вищої освіти «магістр»
Групи 2МАПУАЗ
Спеціальності 281 Публічне управління та
адміністрування
Грицака Анатолія Васильовича

Науковий керівник:

доктор історичних наук,
професор **Кононенко В.В.**

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

_____ (підпис) (ініціали та прізвище)

_____ (підпис) (ініціали та прізвище)

Вінниця 2022 рік

АНОТАЦІЯ

Грицак Анатолій Васильович

«МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ»

**281 Публічне управління та адміністрування
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м.Вінниця, 2022 р.**

У сучасних умовах взаємодія громадянського суспільства та інформаційного простору значною мірою визначають ефективність публічного управління, гарантії прав та свобод громадян, високий рівень соціально-економічного життя суспільства, уникнення конфліктів і навіть криз. Відповідно, розвиток та взаємодія громадянського суспільства та інформаційного простору має сприяти підвищенню зовнішньополітичної конкурентоспроможності країни, її просуванню на достойне місце в архітектурі міжнародних відносин майбутнього. З огляду на підвищення зовнішніх впливів, держава має не стільки адаптуватися до нової ситуації, скільки, по-перше, мінімізувати потенційні ризики та збитки щодо безпеки соціально-економічних і стратегічних інтересів, а, по-друге, знайти можливі переваги та використати їх на свою користь.

Основними функціями громадянського суспільства є адаптація, пов'язана із забезпеченням захисту від зовнішніх дестабілізуючих впливів; ціледосягнення, пов'язане із забезпеченням ефективної взаємодії із зовнішнім середовищем; інтегративна, така, що полягає в здійсненні ресуб'єктивації агентів соціальної дії; відтворення структури і знімання напруги, тобто збереження інституціоналізованих нормативних принципів і забезпечення виконання їх.

Рівень розвитку інформаційного простору вирішальним чином впливає на основні сфери суспільства: соціально-політичну, економічну. Від цього

рівня залежать поведінка людей, формування суспільно-політичних рухів, соціальна безпека. З розвитком технічних каналів зв'язку та телекомунікацій інформаційний простір набув в інформаційному суспільстві глобалізованого – транскордонного характеру через відсутність або неефективність в інформаційному просторі більшості традиційних обмежень, що накладаються на різних суб'єктів цього простору в реальному просторі планети й існуванням природних та інституційних перешкод. В інформаційному просторі відбуваються процеси, важливі для подальшого розвитку цивілізації. Соціальний простір формується комунікаційними каналами, якими відбувається обмін інформацією між його елементами.

Взаємодія громадянського суспільства та інформаційного простору, завдяки своїй динамічності й гнучкості є рушієм розвитку постіндустріального суспільства та активно впливає на стан економічної, політичної, оборонної й інших складових національної безпеки.

Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування механізмів впливу громадянського суспільства на формування українського інформаційного простору.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

- дослідити складові елементи і функції громадянського суспільства та інформаційного простору;
- охарактеризувати нормативно-правову базу функціонування громадянського суспільства та інформаційного простору в Україні;
- охарактеризувати компетенції громадянського суспільства та інформаційного простору;
- окреслити напрями та особливості взаємодії громадянського суспільства та інформаційного простору;
- охарактеризувати стан та функціонування громадянського суспільства у інформаційному просторі України;

– сформулювати основні напрями удосконалення механізмів впливу громадянського суспільства на формування інформаційного простору в Україні.

Об’єкт дослідження – громадянське суспільство в Україні.

Предмет дослідження - особливості співвідношення громадянського суспільства та інформаційного простору.

Методи дослідження. У процесі підготовки кваліфікаційної роботи використовувався комплекс загальнонаукових методів: метод наукового аналізу, метод порівняння, а також - поєднання історичного та логічного методів, міждисциплінарний підхід.

Теоретичну базу дослідження склали вітчизняні та зарубіжні наукові праці (монографії, брошури, статті, збірники наукових праць), періодичні видання та щорічники міжнародних організацій, нормативно-правова база України.

Наразі в Україні не існує єдиного інформаційного простору, що забезпечує ефективну взаємодію влади та суспільства, водночас подолання наявних перешкод зустрічається з необхідністю систем, що становлять складові інформаційних технологій, каналів передачі інформації та безпосередніх інформаційних носіїв необхідність отримувати прибуток та бути самоокупними за одночасної необхідності донесення достовірної інформації.

Інформаційний простір є сферою діяльності окремих людей, професійних груп, суб’єктів державного управління, економічних і політичних відносин. Фактично будь-якого суб’єкта діяльності, що здійснює таку цілком або частково з використанням можливостей сучасних інформаційних технологій.

Ключові слова: громадянське суспільство; інформаційний простір; нормативно-правова база; держава; публічне управління; Україна; форми співвідношення; механізми взаємодії.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1.....	Ошибка! Закладка не определена.
ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	Ошибка! Закладка не определена.
1.1. Проблематика громадянського суспільства та інформаційного простору у науковій думці	Ошибка! Закладка не определена.
1.2. Нормативно-правова база функціонування громадянського суспільства та інформаційного простору в Україні	Ошибка! Закладка не определена.
Загальні висновки розділу 1.....	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 2.....	Ошибка! Закладка не определена.
ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.1. Громадянське суспільство: характеристика, функції та особливості функціонування.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.2. Інформаційний простір: визначення та характерні риси	Ошибка! Закладка не определена.
2.3. Засоби впливу інститутів громадянського суспільства на інформаційний простір та форми їх взаємодії	Ошибка! Закладка не определена.
Загальні висновки розділу 2.....	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 3.....	Ошибка! Закладка не определена.
ДІАЛЕКТИКА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ.....	Ошибка! Закладка не определена.
3.1. Характеристика стану та функціонування громадянського суспільства у інформаційному просторі України.....	Ошибка! Закладка не определена.
3.2. Напрями удосконалення механізмів впливу громадянського суспільства на формування інформаційного простору в Україні ...	Ошибка! Закладка не определена.
ВИСНОВКИ.....	Ошибка! Закладка не определена.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:.....	9
ДОДАТКИ.....	20

ВСТУП

Актуальність теми визначена важливістю питань взаємодії громадянського суспільства та інформаційного простору, які значною мірою визначають ефективність публічного управління, гарантії прав та свобод громадян, високий рівень соціально-економічного життя суспільства, уникнення конфліктів і навіть криз.

Виникнення та функціонування інститутів громадянського суспільства та інформаційного простору привертають увагу дослідників із давнини до сучасного періоду. Їх взаємодія визначається різноманітними інтересами та потребами, цінностями суспільства і окремих індивідів. Високорозвинене та функціональне громадянське суспільство сприяє формуванню правової держави, в якій гарантовані та ефективно забезпечуються права та свободи громадян.

Громадянське суспільство активно сприяє процесам політичної демократизації, набуттю державою ознак правової, відстоюючи матеріальну і духовну незалежність людини від держави, домагаючись правової гарантії такої незалежності, захисту приватних і суспільних інтересів людей. Водночас має бути зворотний зв'язок державних інститутів з громадськістю, оскільки правова держава має реагувати на запити і потреби асоційованого громадянства, видавати відповідні законодавчі акти та стежити за їх виконанням. Тобто, вона повинна створити ситуацію правового захисту громадян, сформуванню сприятливої правової основи для діяльності створюваних ними громадських інститутів.

Співвідношення понять «громадянське суспільство» та «інформаційний простір» можна охарактеризувати як взаємозалежне та взаємодоповнює.

Формування інформаційного простору стає все більш очевидним, насамперед це пов'язано з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та з сучасним розумінням процесів міжнародних, міждержавних відносин, які набувають цивілізаційних форм інтеграції. Вплив інформаційно-

комунікаційних технологій на свідомість людини, формування громадської думки дозволяє втручатися у розвиток політичних процесів, формування державної політики, вироблення та прийняття державних рішень.

В умовах сьогодення актуальними питаннями є формуючі впливи громадянського суспільства на інформаційний простір задля налагодження комунікацій між ними, створення умов для розвитку інститутів громадянського суспільства, формування громадянської культури і розвитку громадянської відповідальності.

Науково-теоретичним підґрунтям дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених. Огляд наукової літератури свідчить про те, що проблема взаємодії громадянського суспільства та інформаційного простору є предметом досліджень все більшої кількості науковців.

Проблеми формування громадянського суспільства, а також взаємодії громадянського суспільства та інформаційного простору досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці: Барков В.Ю., Розова Т.В., Барматова С.П., Дегтяр А.О., Халецький А.В., Бєлий С.В., Войтенко Т.О., Гончарук О.С., Привалов Ю.О., Кириченко С.О., Лотюк О.С., Токовенко В.В., Усаченко Л.М., Шемшученко Ю.С., Щедрова Г.П. та інші. Однак, незважаючи на значні теоретичні розробки, окреслені питання потребують аналізу та ґрунтовного вивчення.

Об’єкт кваліфікаційної роботи – громадянське суспільство в Україні.

Предмет кваліфікаційної роботи – особливості співвідношення громадянського суспільства та інформаційного простору.

Методологія дослідження. У процесі написання даної кваліфікаційної роботи використовувався комплекс загальнонаукових методів: метод наукового аналізу творів, метод аналізу, метод порівняння, а також - поєднання історичного та логічного методів, міждисциплінарний підхід з використанням досвіду, політологія, право та інші дисципліни.

Інформаційну базу дослідження склали вітчизняні та зарубіжні наукові праці (монографії, брошури, статті, автореферати дисертацій, дисертації,

збірники наукових праць), періодичні видання та щорічники міжнародних організацій, матеріали мережі Інтернет, закони України.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичному обґрунтуванні механізмів впливу громадянського суспільства на формування українського інформаційного простору.

Практичне значення. Кваліфікаційне дослідження може бути використано у науково-дослідній сфері, у правотворчій діяльності, у закладах вищої освіти у процесі підготовки фахівців з галузей: політологія, право, публічне управління та інших.

Апробація і впровадження результатів. Результати дослідження знайшли своє відображення в доповіді у Віснику студентського наукового товариства факультету права, публічного управління та адміністрування за темою «Дослідження проблеми громадянського суспільства у політичній думці», у Збірнику матеріалів круглого столу «Філософсько -методологічні та гносеологічні проблеми публічного управління» присвяченій до 300-річчя з дня народження Г. Сковороди за темою «Діалектика інформаційного простору в Україні».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, що включають у себе 7 підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків. Загальний обсяг роботи складає 112 сторінок. Список використаних джерел містить 112 найменувань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Атаманчук, Ю. М. Правова держава і громадянське суспільство //Ю.М. Атаманчук //Вісн. Київ. ін-ту бізнесу та технологій. 2008. №1. С.3-7.
2. Амосов О. Моделі публічного адміністрування (Архетипова парадигма). Публіч. упр.: теорія та практика. Спец. вип. Х.: ДокНаукДержУпр. 2013. С. 6-13.
3. Арато Э., Коген Дж.. Возрождение, упадок и реконструкция концепции гражданского общества. Политическая мысль. 1996. № 1.
4. Аристотель. Политика. Сочинения: в 4 т. М.: Мысль, Т. 4. 1983. 832 с.
5. Барков В.Ю., Розова Т.В. Громадянське суспільство як чинник євроінтеграції України. Український соціум: колективна монографія / за ред. В.С. Крисаченка. К.: Знання України, 2005. С. 645-650.
6. Барматова С.П. Громадянське суспільство в Україні: тенденції та загрози. Ринок праці та зайнятість населення. 2012. № 1. С. 27–29.
7. Барышников Ю.Н. Модели управления. Кафедра менеджмента Российской академии государственной службы при Президенте Российской Федерации. URL.: <http://www.koism.rags.ru/publ/articles/12.php>.
8. Батаренко А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України. Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. 2014. № 1. С. 34–37.
9. Бойчук, М. А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії /М.А. Бойчук. К.: ТОВ «Атлант ЮЕмСі», 2006. 207 с.
10. Взаємодія органів державної влади з громадськістю: теорія та практика державного управління. Авт. кол.: А.О. Дегтяр, А.В.Халецький, С.В. Белий. Донецьк: «Донбас», 2012. 438 с.
11. Висновок Європейської комісії «За демократію через право» щодо Закону України «Про вибори народних депутатів України». Вісник Центральної виборчої комісії. 2006 р., № 3.
12. Войтенко Т.О., Гончарук О.С., Привалов Ю.О. Громадянське

суспільство в Україні: аналіз соціального конструювання. Наукова збірка / Відп. ред.: Ю. Саєнко. К.: Стилос, 2002. 368 с.

13. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. Дослідження категорії громадянське суспільство. Перекл. з нім. Львів: Літопис, 2000. 319 с.

14. Гегель Г.В.Ф. Философия права. / Акад. наук СССР; Ин-т философии. М.: Мысль, 1990. 524 с.

15. Гетьман І.В. Правова система України в умовах глобалізації та євроінтеграції: до постановки проблем. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Випуск 24. 2011. С. 27–36.

16. Государственная политика и управление: учебник : в 2 ч. / под ред. Л. В. Сморгунова. М.: Российская политическая энциклопедия, 2006. Ч. I. 384 с.

17. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку: монографія / за заг. ред. Ф. М. Рудича. К.: Парламентське видавництво, 2006. 412 с.

18. Громадянське суспільство в Україні /Денчук Н., Кузіна Л. К., 2004. 56 с.

19. Громадянське суспільство в Україні за доби глобалізації: цінніснонормативне та інституційне забезпечення його розбудови /Міжнар. фонд «Відродження» та ін. К.: Ін-т ліберального суспільства, 2007. 318 с.

20. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення / Автори: В. Ф. Сіренко, В. І. Тимошенко, Т. І. Ковальчук та інші. К.: «Логос», 1997. 124 с.

21. Державне управління: Європейські стандарти, досвід та адміністративне право /за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Юстініан, 2007. 288 с.

22. Дубровин Ю.И. Основные направления современных административно-государственных реформ в Германии //Философия образования. 2009. №2. С.105–112.

23. Еволюція і розвиток громадянського суспільства в Україні та

євроінтеграційні процеси: наук. розробка / за заг. ред. С. О. Телешуна. К.: НАДУ, 2010. 52 с.

24. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю.В. Ковбасюк (голова) [та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К.: НАДУ, 2011. 748 с.

25. Жаліло Я.А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларацій – до дій. Стратегічні пріоритети. 2009. № 3 (12). С. 129–135.

26. Зарубіжний досвід публічного адміністрування: метод, рек. / [Н.М. Мельтюхова, В.В. Корженко, Ю.В. Дідок та ін.]. К.: НАДУ, 2010. 28 с.

27. Засади співробітництва України з ЄС (Офіційна інформація представництва України у ЄС). URL.: <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/556.htm>.

28. Інститути громадянського суспільства та інститут громадських організацій в Україні: теоретико-методологічні та нормопроектні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/20126>

29. Івченко О.Г. Людина в структурі громадянського суспільства: філософія ідентичності. К.: Знання України, 2013. 379 с.

30. Інформаційна політика України: європейський контекст: монографія / Л. В. Губерський, Є. Є. Камінський, Є. А. Макаренко та ін. К.: Либідь, 2007. 360 с.

31. Карась А. Розвиток демократії як здійснення громадянського суспільства. Універсум. Ч. 3 – 4. К., 2000.

32. Кваша О. Інформування про реформи не менш значиме за самі реформи. НДО–Інформ. 2017. № 1(53). С. 5–6.

33. Кириченко С. О. Шляхи формування громадянського суспільства і правової держави. К.: Логос, 1999. 88 с.

34. Кін Д. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення. К., 2000. 192с.

35. Дефіцити демократії може покрити лише активне громадянське суспільство [Електронний ресурс]: М.Ставніччук «Дзеркало тижня. Україна»

№12, 30 березня 2012. Режим доступу:
http://dt.ua/POLITICS/defitsiti_demokratiyi_mozhe_pokriti_lishe_aktivne_gromadyanske_suspilstvo-99715.html.

36. Козюбра М.І. Верховенство права: українські реалії та перспективи. Право України. 2010. № 3. С. 6-18.

37. Колодій А. Перешкоди на шляху інституціоналізації громадянського суспільства в Україні. Суспільні реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. 30 травня 2001 р. К., Українська АДУ при президентові України. Т. 1 3. К., 2001. 276 с.

38. Коврига О.С. Взаємодія органів державної влади з громадськістю в системі державного управління України /О.С.Коврига, 2020. Електронний ресурс. Режим доступу:
http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/20.pdf

39. Колодій А. Процес деліберації як складова демократичного врядування. Демократичні стандарт врядування й публічного адміністрування: матеріали наук.–практ. конф., 4 квітня 2008 р. м. Львів. Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2008. С. 106–110. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування. К.: Юрінком Інтер., 2000. С. 304 с.

40. Кононенко В., Лапшин С. Громадянське суспільство та держава: співвідношення в публічному управлінні // Державне управління: удосконалення та розвиток». – 2020. – № 1. – DOI: 10.32702/2307-2156-2020.8.;

41. Кононенко В.В. Становлення правових форм взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів публічної влади в Україні // Взаємодія громадянського суспільства, особи і держави: вектор удосконалення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 25-й річниці Конституції України (м. Київ, 22 червня 2021 р.). – Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. – 240 с. – С.84-88.;

42. Кононенко В., Годлевська В. Державна політика у сфері розбудови громадянського суспільства в Україні за доби незалежності (1990 – 2000 рр.)

43. Конституційне право України / За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журавського. К.: «Ін Юре», 2002. 544 с.
44. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 2-го скликання. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. Ст. 141.
45. Корженко В.В. Методологічні та евристичні інтенції сучасної концепції Governance. Державне будівництво. 2006. № 1. URL.: <http://www.nbuuv.gov.Ua/e-journals/DeBu/e-book/doc/1/01.pdf>.
46. Коулман Дж. Капитал социальный и человеческий. Общественные науки и современность. 2001. № 3. С. 122-139.
47. Коэн Дж., Арато Э. Гражданское общество и политическая теория. М., 2003. 78 с.
48. Куракін О.М. Генеза поняття «громадянське суспільство». Науковий вісник Ужгородського нац.унів. Серія ПРАВО. 2015. Вип.35. Частина I. Том 1. С. 28-32.
49. Ладиченко В.В. Гуманістичні основи організації державної влади / Київський національний торговельно-економічний унт. К.: [б.в.], 2007. 407 с.
50. Ладиченко В.В. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. / Нац. унт біоресурсів і природокори стування України. К.: Медінформ, 2014. 462 с.
51. Лациба М. Розвиток громадянського суспільства. Що для цього може зробити держава /М.Лациба //Громадянське суспільство. 2011. № 4 (18). С.4–8.
52. Лезнер В.В. Громадянське суспільство: поняття, ознаки і принципи діяльності /В.В.Лезнер //Наукові праці МАУП: зб. наук. пр. /редкол.: В.Б. Захожай (голов. ред.) та ін. К.: Персонал, 2009. Вип. 3 (22). С.235–243.
53. Лотюк О.С. Громадянське суспільство в контексті європейської інтеграції. Європейські перспективи. 2014. №7. С.64–68.
54. Лізаковська С. В. Розвиток механізмів взаємодії органів

публічного управління інститутами громадянського суспільства : дис. док. наук з державного управління : 25.00.02 / С. В. Лізаковська; Чорн. нац. ун-т ім. П. Могили. К., 2021. 383 с.

55. Лукашук И.И. Глобализация, государство, право. XXI в. М., 2000. 261с.

56. Максимов С.І. Конституційний принцип верховенства права: загальне та особливе. Вісник АПрН України. Х.: Право, 2009. №3(58). С. 127-134.

57. Максимов С.И. Правовая реальность: опыт философского осмысления. Харьков: Право, 2002. 328 с.

58. Малик Я. Європейський Союз. /Я.Малик. Львів, 2006. 610с.

59. Мальковская И.А. Трансформация государства и эволюция публичного администрирования в условиях глобализации. Режим доступа: www.bibliofond.ru/view.aspx?id=97612.

60. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. Изд. 2–е. Т.3. М.: Издательство политической литературы, 1955. 650 с.

61. Машталір Х., Леськів С. Інтеграція України до європейського союзу як основа для розбудови громадянського суспільства. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 6. С. 163–166.

62. Меркель В. Теории трансформации. Структура или актор, система или действие? /Повороты истории: Постсоциалистические трансформации глазами немецких исследователей: В 2 т. Т. 1: Постсоциалистические трансформации: теоретические подходы. СПб. : Летний сад, 2004. 510 с.

63. Михайловська О.Г. «Соціальний капітал» як ресурс інститутів громадянського суспільства. Гілея: наук. вісн. 2010. Вип. 40. URL.: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_40/Gileya40/P3_doc.pdf

64. На шляху інтеграції України до ЄС. Інформаційний бюлетень з євроінтеграційних питань. Кабінет Міністрів України. 2013. № 4. червень. С. 9.

65. Новохацький В.Д. Інституціональна характеристика

громадянського суспільства /В.Д. Новохацький //Вісн. Київ. держ. ун-ту керівних кадрів культури і мистецтва. 2004. № 4. С.129–135.

66. Новак–Каляєва Л.М. Сучасні тенденції до конвергенції в концепціях державного управління. Вісн. НАДУ при Презид. України. 2013. № 1. С.29–41.

67. Онищенко О. Громадянське суспільство: тенденції становлення. Наука і суспільство. 2002. № 1/2.

68. Основи громадянського суспільства [Текст] : словник для студ. вищ. навч. закл. /Н.Г. Джинчарадзе та ін.; Ун-т суч. знань. К.: Знання України, 2006. 232 с.

69. Патнам Р.Д. Творення демократії. Традиції творення громадської активності в сучасній Італії. К.: Основи, 2001. 302 с.

70. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: аналіт. доп. / А.В. Єрмолаєв, Д.М. Горелов, О.А. Корнієвський та ін. К. : НІСД, 2012. 48 с

71. Петришин О.В. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин. Право України. 2010. № 3. С. 24-35.

72. План дій «Україна – Європейський Союз». Європейська політика сусідства. URL.: zakon.rada.gov.ua/go/994_693.

73. План заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи, затвердженого Указом Президента України від 12 січня 2011 року N 24/2011. Офіційний вісник Президента України офіційне видання від 20.01.2011 р., № 2, С.14.

74. План заходів щодо реалізації у 2013 році Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Урядовий кур'єр офіційне видання від 05.07.2013, № 118.

75. Подольська О.В. Публічне адміністрування та процес прийняття управлінських рішень. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. Випуск 188 Харків: ХНТУСГ. 2017. С. 66-74.

76. Политология: Словарь-справочник / М. А. Василик, М. С. Вершинин и др. – М.: Гардарики, 2001. 427 с.
77. Питання сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 25 січня 2012 р. № 32/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
78. Попович Н. Сучасний стан дискурсу теорії державного управління: наслідки та перспективи домінування парадигм. Вісн. НАДУ при Президентіві України. 2012. № 4. С. 22 – 29.
79. Про забезпечення умов для більш широкої участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Указ Президента від 31 липня 2004 року № 854. Урядовий кур'єр. 2004. № 146.
80. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996. Офіційний вісник України. 2010. № 84, С. 36.
81. Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008–2011 роки: Постанова Кабінету Міністрів від 2 лип. 2008 р. № 594. Офіційний вісник України. 2008. № 49.
82. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 лист. 2008 р. № 976. Офіційний вісник України. 2008. № 86, С. 100.
83. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр.: Закон України. Офіційний вісник України від 12.02.2007 р., № 8, С. 9.
84. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3. Офіційний вісник України. 2002. № 2, С. 234.
85. Про приєднання до Статуту Ради Європи: Закон України. Відомості Верховної Ради України від 19.09.1995 р., № 38.

86. Про роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення відкритості у своїй діяльності, зв'язків з громадськістю та взаємодії із засобами масової інформації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2004 р. № 759-р. URL.: zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-2004-p.

87. Громадянське суспільство. Поняття громадянського суспільства. Суть, атрибути та функції громадянського суспільства. Громадянське суспільство в Україні. – Режим доступу: <http://on2.docdat.com/docs/20283/index-60567-1.html>.

88. Пухкал О. Перспективи та напрями розвитку громадянського суспільства в Україні. Вісник національної академії державного управління при Президентові України. 2007. № 2. С. 217-224.

89. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. Посібник. К.: Атіка, 2001. 47 с.

90. Розвиток системи управління в ЄС: досвід для України: наук.–метод, розробка. К.: НАДУ, 2012. 52 с.

91. Рябека О.Г. Організації громадянського суспільства та їх роль у функціонуванні державного управління: політологічний аналіз: дис. канд. політ. наук : 23.00.02 /О.Г. Рябека; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. К., 2011. 249 с.

92. Селіванов В.М. Право і влада суверенної України: методологічні аспекти: монографія. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2012. 724 с.

93. Сидоренко О. Сучасний стан і перспективи громадських організацій. Соціальна політика і соціальна робота. 2008. № 2.

94. Співак, В. М. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та трансформації /В.М. Співак //Держава і право. 2010. № 48. С.613–620.

95. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС. Україна у світовому економічному просторі. К.: Таксон. 2008. 246 с.

96. Строган, А. Взаємозалежність і взаємообумовленість

громадянського суспільства та правової держави [Текст] / А. Строган // Право України. 2007. №10. С.14–17.

97. Строган А. Соціальні права людини та громадянина як невід'ємний елемент побудови правової держави і громадянського суспільства [Текст] 522 Список літератури / А. Строган // Підприємництво, господарство і право. 2008. № 11. С.137–140.

98. Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Урядовий кур'єр. 2012. № 65/№194.

99. Тищенко, Ю.А. Громадянське суспільство в Україні та «політика ідентичності» [Текст] / Ю.Тищенко, С.Горобчишина; Укр. незалеж. центр політ. дослід. К.: Агентство Україна, 2010. 75 с.

100. Токвіль А. де. Про демократію в Америці. К.: Всесвіт, 1999. 590 с.

101. Требін, М. П. Громадянське суспільство як соціальний феномен: розвиток концепту в ХХ столітті [Текст] / М. П. Требін // Гілея : наук. вісн. / гол. ред. В.М. Вашкевич. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 67 (№ 12). С.597–603.

102. У пошуках правильної парадигми: Концептуальні перспективи посткомуністичного переходу в країнах Східної Європи. К.: «Ай Бі», 2003. 457 с.

103. Удовиченко Н.В. Становлення громадянського суспільства в Україні: проблеми і перспективи. Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково–практичної конференції «Правозахисний рух: історія і сучасність». 2015. С. 73–75.

104. Усаченко Л.М. Історичний розвиток поняття «громадянське суспільство» як свідчення сутнісної еволюції його взаємовідносин з державною владою. Стратегічні пріоритети. Науково–аналітичний щоквартальний збірник. 2008. № 3(8).

105. Фукуяма Ф. Соціальний капітал. Незалежний культурологічний часопис «І». 2008. № 53. URL.: <http://www.ji.lviv.ua/n53texts/fukuuyama.htm>

106. Функціонування демократичних інституцій в Україні: Резолюція 1755 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи, ухвалена у Страсбурзі

(Французька Республіка) 4 жовтня 2010 року. URL.:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a19

107. Цокур, Є. Становлення громадянського суспільства в Україні [Текст] / Є. Цокур // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. К., 2010. Вип. 20. С.135–144.

108. Цокур Є. Етапи становлення громадянського суспільства в Україні в контексті забезпечення легітимності політичної влади. Політичний менеджмент. 2009. № 3 (36).

109. Щедрова, Г. Громадянське суспільство: прагнення та реалії [Текст] /Г.Щедрова //Наук. зап. Ін-ту політ. і етнонац. дослід. НАН України. Сер.: Політологія і етнологія. К., 2004. Вип. 25. С. 234–246.

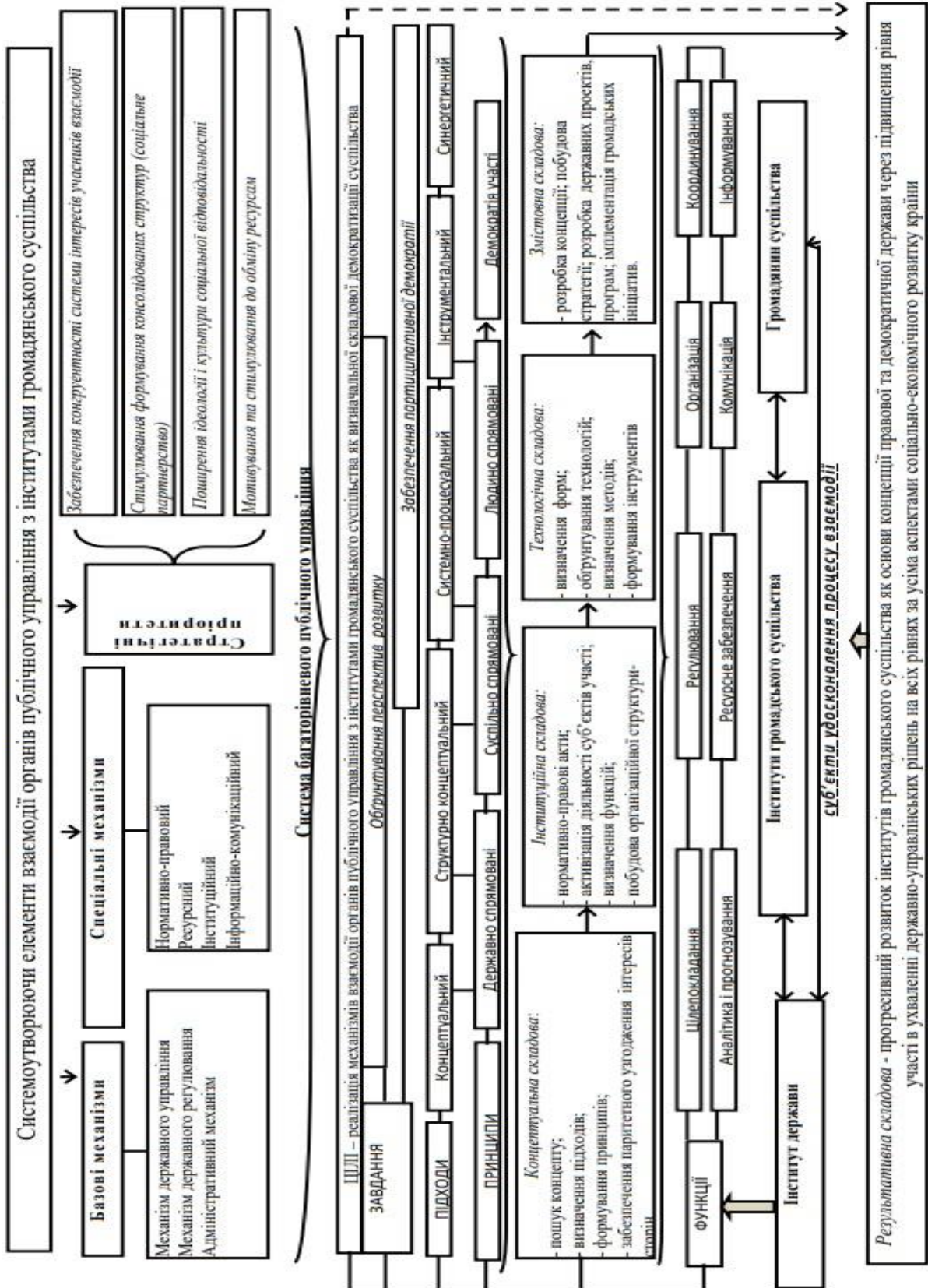
110. Щедрова, Г. П. Громадянське суспільство та політична культура: теоретичний і прикладний аспекти [Текст]: монографія / Г.П. Щедрова. Луганськ: Вид-во «Елтон-2», 2009. 308 с

111. Шульженко Ф.П. Конституційні та адміністративно-правові питання становлення громадянського суспільства в Україні. Історико-політичні студії. 2015. № 1. С. 94-100.

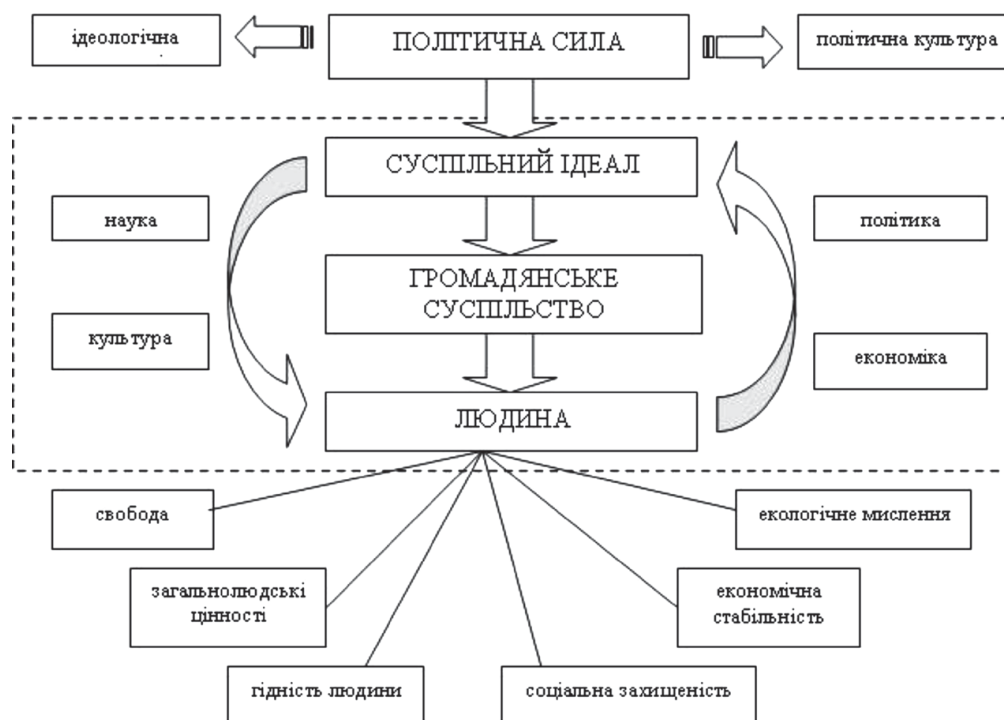
112. Ярошенко, В. М. Громадянське суспільство – теорія та практика /В.М. Ярошенко //Наукові праці : наук.-метод. журн. /редкол. сер.: М.О. Багмет (голова) та ін. Миколаїв: ЧДУ ім. П. Могили, 2011. Вип. 150, т. 162. С.101–110.

ДОДАТКИ

Додаток А. Структурно-функціональна модель розвитку взаємодії органів публічного управління з інститутами громадянського суспільства [54].

Додаток Б. Співвідношення понять політика-суспільство-людина [88].

Додаток В. Результати соціологічного дослідження

Динаміка розвитку громадських об'єднань в Україні напередодні Революції Гідності

Різновид громадського об'єднання	01.01. 2010	01.01. 2011	01.01. 2012	01.01. 2013	01.01. 2014
політичні партії	17375	18942	19121	19222	19166
громадські організації	63899	67696	71767	74500	77286
профспілки	24649	26310	27834	28852	29724
благодійні організації	12267	12860	13475	14055	14999
релігійні організації	22343	23271	24126	24720	25475
об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ)	10329	11956	13872	15018	16213
органи самоорганізації населення (ОСН)	1152	1210	1306	1426	1503

Джерело: за даними ЄДРПОУ Державної служби статистики України.

**Динаміка розвитку громадських об'єднань в Україні
після подій Революції Гідності***

Різновид громадського об'єднання	01.02. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	01.01. 2019	01.01. 2020	01.01. 2021	01.06. 2021
громадські організації	64526	70321	75988	80461	84608	88882	92470	94353
профспілки й об'єднання профспілок	25853	26321	27070	27601	28026	28486	28713	28849
благодійні організації	13579	15384	16837	17726	18433	19112	19812	20144
релігійні організації	24957	23261	24072	25233	26075	26437	26651	26758
ОСББ	15719	17109	26080	27999	29916	32700	35353	36223
ОСН	1358	1415	1497	1552	1572	1614	1649	1678
громадська спілка	526	753	990	1254**	1455	1718	1875	1962

*Кількість юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання; без урахування територій тимчасово окупованих районів Донецької і Луганської областей, анексованої АР Крим та міста Севастополя.

**У 2018 р. позицію «громадська спілка» в ЄДРПОУ було замінено на позицію «спілка об'єднань громадян».

Джерело: дані ЄДРПОУ Державної служби статистики України.